

**Exploateringskontoret
Stadsbyggnadskontoret
Miljöförvaltningen**Dnr E2025- 04040
Dnr 2024-07968
Dnr 2025-24419**Handläggare**
Exploateringskontoret
Mattias Sjöberg
Telefon: 08-508 26 692

Stadsbyggnadskontoret
Gundula Kolb
Telefon: 08-508 27 136

Miljöförvaltningen
Arianna Scarpellini
Telefon: 08-508 28 760**Till**
Exploateringsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och
hälsoskyddsnämnden

Inrättande av Majroskogens naturreservat

Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förslaget och föreslår att kommunfullmäktige förklarar Majroskogen som naturreservat, enligt bilaga 1.
2. Stadsbyggnadsnämnden godkänner samrådsredogörelsen, enligt bilaga 2.
3. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

I det här ärendet redovisas förslag till beslut för Majroskogens naturreservat inklusive förslag till gränsdragning och skötselplan, i enlighet med uppdrag i budget 2025 i syfte att förklara Majroskogen till naturreservat. Ärendet innehåller vidare en beskrivning av naturreservatets syfte, föreskrifter, skälen för beslutet, en beslutskarta som visar reservatets avgränsning, en karta över föreskriftsområden (FO) samt en skötselplan. Förslaget redovisas i sin *helhet i bilaga 1* till detta ärende. Detta utgör tillsammans det

underlag som krävs för att kommunfullmäktige ska kunna fatta beslut om att inrätta naturreservat i Majroskogen.

Förslag till beslut för Majroskogens naturreservat (bilaga 1) har tagits fram i samarbete mellan exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och Farsta stadsdelsförvaltning.

Föreslagen yta för naturreservatet är cirka 58,6 hektar och omfattar stora delar av Majroskogen som ligger mellan Svedmyra i norr, Tallkrogen i öster, Gubbängen och Hökarängen i söder och Stureby och Bandhagen i väster.

Majroskogen utgör ett kärnområde inom stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla blågröna infrastruktur (ESBO). Skogen har höga naturvärden och utgör ett välbesökt rekreationsområde.

Att skydda området som naturreservat är förenligt med gällande översiktsplan och bedöms ligga i linje med översiktsplanens mål samt flera av de nationella och kommunala miljömålen. Samråd om förslag till naturreservat hölls under oktober 2025. I detta tjänsteutlåtande redovisas en sammanfattning av samrådsredogörelsen. För stadsbyggnadsnämnden redovisas den i sin helhet i bilaga 2. Länsstyrelsen har tillstyrkt förslaget och ingen formell remissinstans har avstyrkt förslaget.

Kontoren överlämnar därmed förslag till beslut för Majroskogens naturreservat (bilaga 1), till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden för godkännande och föreslår att kommunfullmäktige förklarar Majroskogen som naturreservat.

Bakgrund

I Stockholm finns många områden med höga natur-, kultur- och rekreativa värden vilket bidrar till stadens attraktivitet. Att det finns många sådana områden beror på Stockholms unika läge mellan Mälaren och Östersjön samt det variationsrika sprickdalslandskapet. Människor har sedan bronsåldern brukat marken men inget intensivt skogsbruk har bedrivits. Detta har tillsammans skapat gynnsamma förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv.

Genom att skydda värdefulla naturområden i Stockholm och samtidigt bibehålla utvecklingspotentialen för bostäder och viktig infrastruktur kan staden planera långsiktigt för en växande och hållbar stad. Naturområden som skyddas bidrar till att stockholmarna får fortsatt tillgång till grönområden och bidrar

samtidigt till den klimatanpassning som behövs för att möjliggöra en tätare och robustare stad.

Skydd av kärnområden av tillräcklig storlek och kvalité är också en viktig del i att säkerställa en fungerande blågrön infrastruktur med rik biologisk mångfald och livskraftiga ekosystem. En rik biologisk mångfald lägger grunden för robusta och motståndskraftiga ekosystem som krävs för att kunna tillhandahålla viktiga naturnyttor (ekosystemtjänster).

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att utreda naturreservatsbildning i Majroskogen.

Naturreservat kan tillämpas på alla naturtyper och kan variera i storlek. Ett naturreservat får även omfatta skydd och förvaltning av kulturmiljövärden. Både kommuner och länsstyrelser kan inrätta naturreservat. Ett område kan förklaras som naturreservat i syfte att:

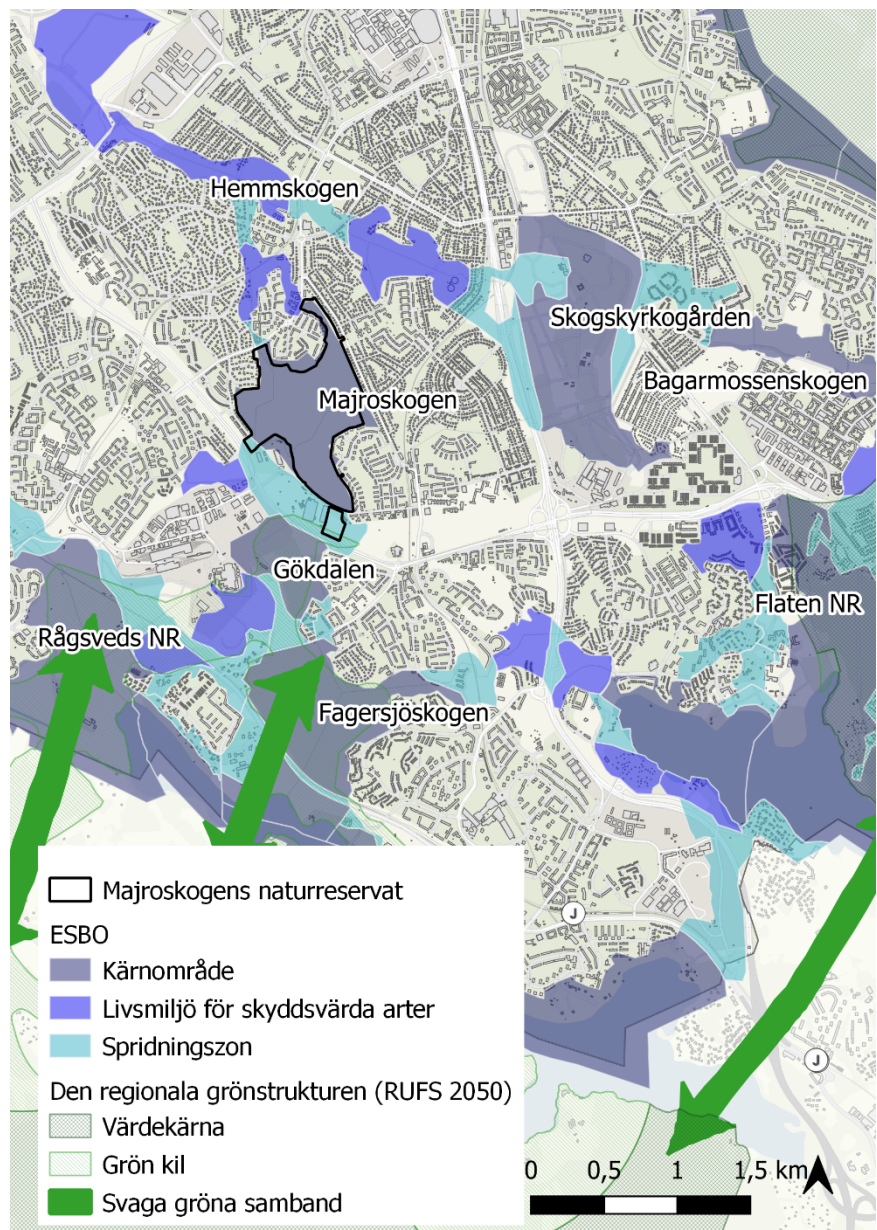
- Bevara biologisk mångfald
- Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- Tillgodose behov av områden för friluftslivet
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

I ett naturreservatsbeslut ska ingå:

- förklarande av området som naturreservat
- syftet med naturreservatet
- skälen för beslutet
- föreskrifter som reglerar inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet
- skötselplan

Skälen för beslut

Majroskogen utgör ett kärnområde inom stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla blågröna infrastruktur (ESBO) och utgör en förlängning av en av Stockholmsregionens gröna kilar, Hanvedenkilen.

Figur 1. Majroskogen utgör ett kärnområde inom stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla blågröna infrastruktur (ESBO) och utgör en förlängning av en av Stockholmsregionens gröna kilar.

Området präglas av det för Mälardalen typiska sprickdalslandskapet med omväxlande höjdparter och sprickdalar däremellan. Hällmarkstallskog och tallskog dominerar de många höjdpartierna. I dalgångarna/svackorna mellan höjdpartierna växer granskog och barrblandskog, med ett bitvis stort lövinslag. I den sydvästra delen finns en bergsbrant med lövrik trädslagsblandning och artrikt buskskikt. Området är även rikt på våtmarker av varierande karaktär.

Områdets ekologiska värden är främst knutna till den sammanhängande barr- och hällmarksskogen med lång trädkontinuitet och mycket gamla tallar men även till den lövrika bergsbranten och till olika våtmarkstyper. Områdets skiftande

karaktär och variation, långa trädkontinuitet, gamla tallar och relativt goda konnektivitet till närbelägna skogsområden i söder skapar flera förutsättningar för en relativt rik flora och fauna. Bland annat häckar mindre hackspett och olika barrskogsmesar i skogen.

I området finns fyra registrerade nyckelbiotoper – dessa områden utgör reservatets värdekärnor tillsammans med det mycket gamla tallskogsparti och en äldre hållmarkstallskog som ligger i reservatets norra del.

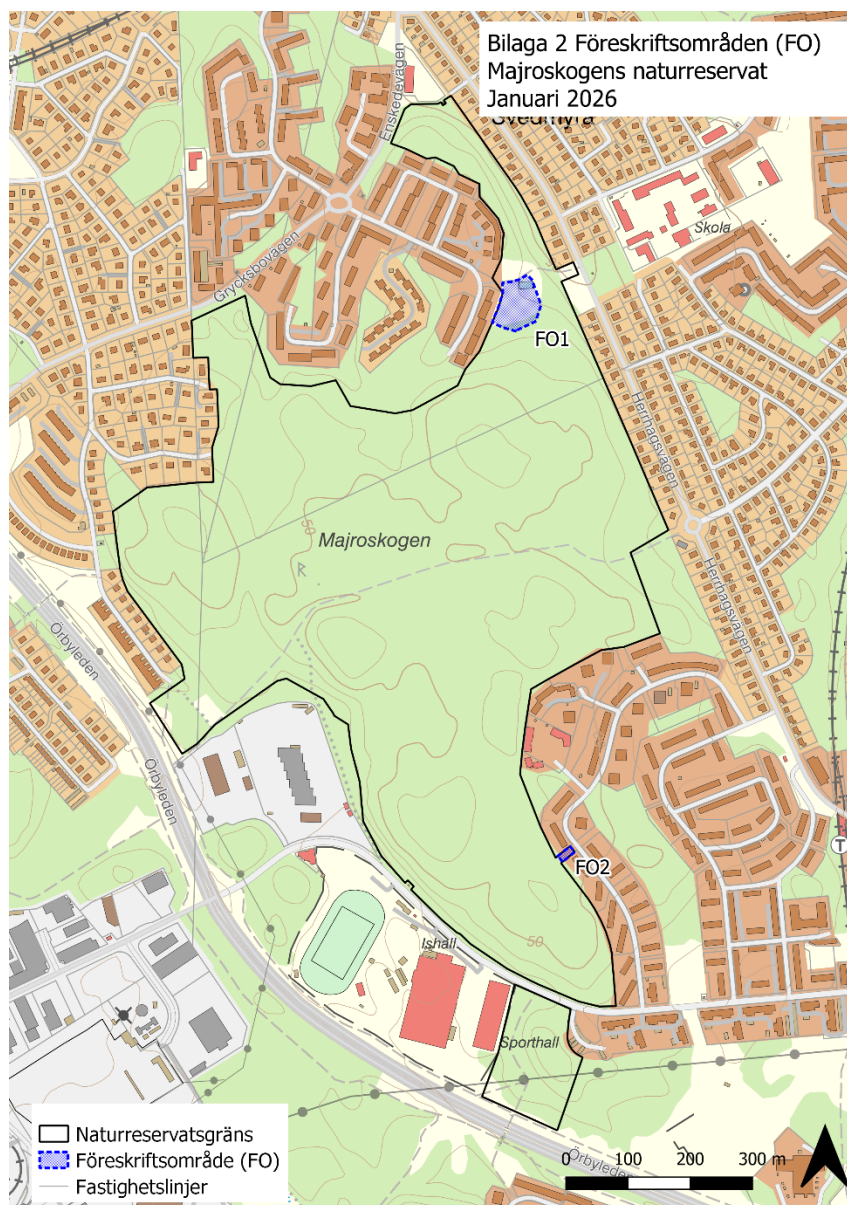

Figur 2. Majroskogen domineras av flerskiktad skog med lång trädkontinuitet.

Majroskogen utgör ett värdefullt och välbesökt tätortsnära rekreationsområde som lätt nås till fots av närboende. Området nås med kollektivtrafik från flera håll och viss cykel- och bilparkering finns i anslutning till Gubbängens IP. Majroskogens storlek tillsammans med den variationsrika topografin och naturen skapar goda förutsättningar för ett flertal upplevelsevärden.

Avgränsning

Föreslaget naturreservat är cirka 58,6 ha stort och omfattar stora delar av Majroskogen som ligger mellan Svedmyra i norr, Tallkrogen i öster, Gubbängen och Hökarängen i söder och Stureby och Bandhagen i väster. Majoriteten av det sammanhängande skogsområdet mellan Majrovägen/Målkurvan, Herrhagsvägen och Oppundaparken föreslås ingå i reservatet. Vidare föreslås en cirka 100 meter bred korridor mellan Majrovägen och Örbyleden ingå i reservatet för att säkerställa kopplingen till den regionala grönstrukturen. Övriga skogsområden mellan Örbyleden och Majrovägen/Målkurvan samt tre mindre områden i utkanten av det sammanhängande skogsområdet föreslås lämnas utanför reservatet.

Figur 3. Karta över föreslagen gräns och föreskriftsområden (FO) för Majroskogens naturreservat. Inom föreskriftsområdena gäller särskilda föreskrifter och undantag.

Naturreservatets syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt att långsiktigt skydda ett kärnområde i stadens blågröna infrastruktur. Områdets sammanhängande barrskogar, bergsbranter och våtmarker ska bevaras, vårdas och vid behov utvecklas.

Syftet är också att bevara, utveckla och tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv, skogskänsla, naturupplevelser, folkhälsa och pedagogik. Området ger möjlighet till motion, lek och friluftaktiviteter. Detta ska säkras och stärkas på ett hållbart sätt som inte äventyrar naturvärdena.

Reservatsföreskrifter

Reservatsföreskrifterna är centrala i reservatsbeslutet för att syftet med reservatet ska kunna uppnås och tillgodoses. Miljöbalken reglerar myndigheternas skyldigheter och möjligheter att besluta om föreskrifter för ett naturreservat enligt följande:

- Föreskrifter som ska beslutas om de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet (A-föreskrifter).
- Föreskrifter som får beslutas om det behövs för att tillgodose syftet med reservatet och som förpliktar ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla intrång (B-föreskrifter).
- Föreskrifter som får beslutas om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet och som reglerar rätten att färdas och vistas i ett område och om ordningen i övrigt i området (C-föreskrifter).

Föreskrifterna utformas vanligtvis som förbud för att skapa ett definitivt skydd. Dispens kan enbart ges om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Föreskrifter kan också innebära förbud mot att vidta en åtgärd utan tillstånd från Stockholms stad.

Förslaget innefattar två föreskriftsområden (FO) där särskilda föreskrifter och undantag gäller. FO1 utgörs av Oppundaparken – här ger föreskrifterna större utrymme att utveckla service och anläggning för lek, rekreation och motion än i resterande område. I FO2 ska en ny entré till reservatet anläggas.

Allmänheten kommer även fortsattvis kunna nyttja området som ströv- och motionsområde, för lek, bär- och svampplockning och hundpromenader men hundar kommer behöva vara kopplade utanför utpekade hundrastplatser. Majroskogens norra del utgör ett utpekad hundrastområde och på västra sidan av reservatet ligger en hundrastgård. Tältning kommer vara förbjuden och eldning kommer enbart vara tillåten på anvisade platser.

Skötselplan för reservatet

En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplaner är inte juridiskt bindande och kan uppdateras vid behov. Skötselplanen beskriver de åtgärder som behöver vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och tillgodoses. Den beskriver även vilka åtgärder som får vidtas av förvaltaren inom ramen för dennes befogenheter och ansvar.

Skötselplanen beskriver områdets värde och skötsel. Skötselplanen innehåller en redovisning av de engångsåtgärder som är en del av iordningställandet i samband med inrättandet samt kontinuerliga skötselåtgärder. Skötselplanen innehåller 7 skötselområden indelade i 28 delområden. För varje skötselområde beskrivs områdets nuvarande tillstånd, målbild samt åtgärder. Cirka 62 procent av skogen är avsatt för fri utveckling med möjlighet till punktinsatser vid behov.

De mest prioriterade åtgärderna är de åtgärder som bör vidtas vid iordningställandet i samband med inrättandet:

- utmärkning av reservatsgräns
- anläggning av tydliga entréer med informationsskyltar
- märkning av promenadstigar
- anläggning av en grill- och rastplats samt utsiktshäck
- bekämpning av kanadensiskt gullris i och i direkt angränsning till föreslaget reservat
- restaurering av groddammen i västra delen av reservatet

Vidare behöver återkommande åtgärder som röjning av gran och aspely i utpekade områden, tillskapande av död ved samt skötsel av groddammarna prioriteras.

Intresseprövning

Att skydda området formellt som naturreservat bedöms vara det mest effektiva sättet för att långsiktigt bevara och utveckla områdets biologiska mångfald, ekologiska funktioner samt rekreativa och kulturella värden. Naturreservatsbildningen bedöms stärka områdets funktion som del av ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde med dess spridningsvägar och ekosystemtjänster.

Avgränsningen av naturreservatet har utgått från områdets befintliga och potentiella naturvärden och rekreativa värden samt tagit hänsyn till stadsutvecklingsmöjligheter.

Att inrätta ett naturreservat bedöms vara förenligt med gällande detaljplaner.

Avgränsningen skapar tillsammans med föreskrifterna och skötselplanen förutsättningar för att värdena avseende natur och rekreation ska kunna bevaras och stärkas, så att syftena med naturreservatet kan uppnås.

Måluppfyllelse

Föreslaget reservat stödjer det nationella miljökvalitetsmålen *God bebyggd miljö*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Levande skogar*. Förslaget ligger även i linje med Stockholms stads miljöprogram

2023–2030 och bedöms bidra till ett flertal målområden: *Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem, Ett klimatanpassat Stockholm och En rättvis och inkluderande omställning*. Förslaget är förenligt med gällande översiktsplan och bedöms ligga i linje med översiktsplanens mål om en växande, sammanhängande, klimatsmart och tålig stad samt med stadens bostadsmål och åtaganden kopplade till överenskommelser om infrastruktur-utbyggnad. Förslaget naturreservat ligger även i linje med den markanvändning som anges i den lokala stadsutvecklingskartan för Farsta.

Ekonomi

Kostnader vid planeringen för inrättandet av naturreservatet har utöver nedlagd tid på respektive kontor, utgjorts av utgifter för framtagande av utredningar, skötselplan och samråd och har uppgått till 1,3 miljoner kronor.

Investeringsutgifter för iordningställande av naturreservatet i form av inmätning, utsättning och märkning av gräns, skyltning, åtgärder för att förbättra områdets rekreativa och ekologiska värden och kungörelse bedöms uppgå till cirka 7 miljoner kronor.

Samtliga investeringsutgifter finansieras av exploateringsnämndens driftbudget. Genomförandebeslutet har tagits på delegation och redovisats i exploateringsnämnden.

Drift och underhåll

Driftkostnader åligger Farsta stadsdelsnämnd. Driftsmedel fördelas enligt fördelningsnyckel för naturreservat.

Tillsyn

Tillsyn enligt miljöbalken av reservatet åligger miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Ärendets beredning

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att utreda naturreservatsbildning i Majroskogen.

I budget 2024 och 2025 reviderades uppdraget till att berörda nämnder ska överlämna förslag på skötselplan, gränsdragning och övriga underlag som krävs för att kommunfullmäktige ska kunna fatta beslut om att inrätta naturreservat för Majroskogen år 2025. Enligt budget 2026 ska kommunfullmäktige kunna fatta beslut om inrättande senast juni 2026.

I samtliga budgetuppdrag ingick att arbetet med naturreservat skulle beakta genomförande av bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur.

Under 2024 och 2025 har berörda förvaltningar i samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning tagit fram nödvändiga underlag och utredningar, arbetat fram ett förslag till reservatsgräns och ett förslag till beslut samt ett förslag till skötselplan.

Den 25 september 2025 beslutade stadsbyggnadsnämnden att uppdra åt stadsbyggnadskontoret att samråda om förslag till naturreservat för Majroskogen. Samråd hölls under oktober 2025. Samrådskretsen innefattade berörda myndigheter och sakägare enligt miljöbalken samt berörda nämnder. Även intresseorganisationer och allmänheten fick möjlighet att lämna synpunkter. Den 14 oktober 2025 hölls ett öppet hus på Farsta Gård i huset Ladan där medborgare och föreningar hade möjlighet att ställa frågor kring förslaget.

Under samrådet inkom 29 remissvar. Sveriges geologiska undersökning - SGU avstod från att yttra sig. Länsstyrelsen har tillstyrkt förslaget. Ingen formell remissinstans har motsatt sig förslaget dock har en privatperson motsatt sig reservatsförslaget. Synpunkter som har lämnats berör främst föreslagen reservatsgräns. Flera förvaltningar och privatpersoner, Naturskyddsföreningen och Skönhetsrådet önskade att även dammarna vid SL-depån skulle ingå i reservatet. Vidare lämnades synpunkter om detaljer i skötselplanen, iordningställande inklusive tillskapande av entréer och grillplats, märkning av stigar och skyltning samt regler som rör underhåll och utbyggnad av befintliga ledningar och anläggningar. Även redaktionella synpunkter har framförts. Vikten att tillräckliga medel för framtida skötsel av reservatet säkerställs framfördes av både Farsta stadsdelsnämnd och privatpersoner.

Efter samrådet har mindre justeringar av reservatsgränsen gjorts. Även mindre ändringar i både förslag till beslut och skötselplanen har genomförts.

Huvudsakliga ändringar jämfört med samrådsförslaget

Naturreservatsgräns

Reservatet har kompletterats med en entré intill Herrhagsvägen på områdes östra sida. På västra sidan intill SL-depån har en av tre anlagda groddammar inkluderats i reservatet efter inkomna samrådssynpunkter. Mindre justeringar har genomförts i samband med inmätningen av gränsen.

Förslag till beslutsdokument

I reservatsbeslutet har syftet förkortats något. Reservatsföreskrifterna har förtydligats och kompletterats bland annat med tillståndsplikt för ekodukt, dieselgenerator vid befintlig mast och åtgärder som syftar på att förnya eller förstärka transmissionsnätet för el. Värdebeskrivningen rörande kulturmiljön har kompletterats. I hela dokumentet har redaktionella ändringar genomförts.

Förslag till skötselplan

Skötseltyp för delområde L2 ändrades från fri utveckling till Lövskog med ädellövinslag.

I samband med utvidgning av reservatet intill SL depån har ett nytt delområde (V3, groddammen) lagts till under skötseltyp skötsel av dammar.

I samband med utvidgning av reservatet intill Herrhagsvägen har ett nytt delområde (G1) med skötseltyp gräsmarksskötsel lagts till.

För delområde H2 har det alternativa sköselförslaget rörande återvätning tagits bort.

I hela dokumentet har redaktionella ändringar genomförts.

Kontorens förslag till beslut

Kontoren föreslår att exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förslaget och föreslår att kommunfullmäktige förklarar Majroskogen som naturreservat, enligt bilaga 1.

Stadsbyggnadskontoret föreslår stadsbyggnadsnämnden att godkänna samrådsredogörelsen, enligt bilaga 2.

Kontoren föreslår att exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

SLUT

Sverker Henriksson
Bitr förvaltningschef
Exploateringskontoret

Amanda Horwitz
Förvaltningschef
Stadsbyggnadskontoret

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltning

Bilagor

1. Förslag till beslut för Majroskogens naturreservat inklusive bilagor (Förslag till beslutskarta för Majroskogens naturreservat, Förslag till karta över föreskriftsområden för Majroskogens naturreservat, Förslag till skötselplan för Majroskogens naturreservat)
2. Samrådsredogörelse (enbart i SBN)